

Předkládá: prof. RNDr. František Vácha, Ph.D.

Pozměňovací návrhy
k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském,
o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění
pozdějších předpisů
(sněmovní tisk 724)

1. V Čl. I bodu 64. § 98c se dosavadní odstavec 4 zrušuje.

Ostatní odstavce se přečíslojí.

Odůvodnění zrušení odstavce 4:

Pouze autoři hudby jsou při výkonu kolektivní správy práv postaveni do nadřazeného postavení k ostatním autorům a jiným nositelům práv (výkonným umělcům, literátům, výtvarníkům atd.), když současné znění autorského zákona (i návrh novely) **ukládá administrativní povinnosti dokonce i osobám, které hudební díla neužívají** – provozovatelům určitého prostoru, jenž má sloužit k veřejné hudební produkci. Tyto povinnosti zatěžují vlastníky prostorů administrativními povinnostmi, aniž by oni hudební díla užívali.

Podle autorského zákona jen autor smí užít dílo či k takovému užití poskytnout souhlas (licenci). Vztah mezi uživatelem a autorem je vztahem soukromoprávním a řídí se smlouvou, kterou uživatel autorského díla získává od nositele práv souhlas ke konkrétnímu užití. Pokud je dílo užito bez smlouvy, jde o soukromoprávní delikt, s nímž už současné znění autorského zákona spojuje negativní důsledky (např. povinnost zdržet se šíření, povinnost vydat bezdůvodné obohacení ve výši dvojnásobku obvyklé odměny atd.). Jde tedy o smluvní vztah, k němuž konstruovat ještě další zákonné povinnosti jiným subjektům, které nejsou součástí tohoto smluvního vztahu (oprávněný uživatel - autor), nelze pokládat za oprávněné. V případě neoprávněného užití už současný autorský zákon stanovuje dostatek právních nástrojů k řešení takové situace (§ 40 a následující). Ostatně ani předkladatel novely autorského zákona nenavrhuje zásadní změny v současných pravidlech.

Je třeba doplnit, že již podle současné soudní judikatury musí vždy kolektivní správce prokázat v soudním řízení (např. kontrolním protokolem), že v určitém prostoru docházelo k užití chráněných děl (Nález ÚS ze dne 6. 5. 2015 IV. ÚS 2445/14; nález ÚS ze dne 6. 5. 2015 IV: 2496/14; nález ÚS ze dne 13. 1. 2015, II. ÚS 2186/14). Stanovit v takové situaci ještě další administrativní povinnosti osobám neužívající hudební díla je nepřiměřené, zvláště poskytuje-li právní úprava dostatek právních nástrojů ochrany při neoprávněném užívání díla.

Konkrétně tedy kolektivní správce bude muset uvést kontrolním protokolem, kdy, kým a v jakém rozsahu byla užita chráněná autorská díla. Za neoprávněného uživatele se přitom nepokládá provozovatel či jiného prostoru, ale osoba, jež užila díla bez příslušného oprávnění.

Nelze souhlasit ani s tím, aby v právních vztazích, vycházejících ze soukromoprávní úpravy, při užívání autorských děl byla jednostranně zvýhodněna určitá část tvůrců – konkrétně autorů hudby. Žádné obdobné zvýhodnění není poskytnuto dalším kolektivním správcům, ačkoli stejně tak i v provozovnách či jiných prostorech dochází pravidelně k užití i jiných druhů

chráněných děl. Proč je tedy současné znění § 100 odst. 4 či navrhované ust. § 98c odst. 4 koncipováno pouze jako jednostranné zvýhodnění autorů hudby, když při veřejné hudební produkci mohou být šířeny i další chráněné předměty práv (např. výkony výkonných umělců, díla mistrů zvuku atd.), je nejasné.

V neposlední řadě je nutno vyzdvihnout, že i stávající znění § 100 odst. 3, tak navrhované ust. § 98c odst. 3, skýtá kolektivním správcům pravomoc žádat poskytnutí informací, když stanovuje: „*Uživatel nebo jiný účastník smluv uzavřených při výkonu kolektivní správy je povinen kolektivnímu správci na jeho žádost prokázat řádné a včasné plnění takových smluv uzavřených s tímto kolektivním správcem. Kolektivní správce nesmí takto zjištěné informace využít k jinému účelu než k výkonu kolektivní správy.*“ (citace návrhu ust. § 98c odst. 3).

Navíc kolektivní správce může žádat o poskytnutí totožných informací i s využitím již stávajícího znění § 40 odst. 1 písm. c) v souvislosti s § 41, a to včetně soudního uplatnění příslušné žaloby. Takovéto oprávnění však může využít až poté, co nezjistí údaje o uživateli děl a rozsahu užití.

S ohledem na to, že navržená (jakož i dosavadní úprava obsažená v § 100 odst. 4) stanovuje nejen neoprávněnou nerovnost mezi různými skupinami autorů, resp. umělců, ale je zároveň normou imperfektní, neboť za nesplnění povinnosti, která je provozovateli uložena, není stanovena žádná sankce, je dán další důvod pro zrušení příslušného ustanovení. V úvahu by tak přicházel pouze obecný nárok na náhradu škody za nesplnění zákonné povinnosti, který by byl v praxi pouze velice těžko a nepravděpodobně uplatňovaný a uplatňovatelný.

2. V Čl. I v dosavadním bodu 64. v § 98c se na konci odstavce 5 doplňuje věta, která zní:

„Ustanovení věty první, druhé a třetí neplatí pro provozovatele živé veřejné produkce a dodavatele živé veřejné produkce, pokud budou či byly provozovány pouze výtvořky tradiční lidové kultury povahy hudební ve smyslu § 3 písm. b), kde není pravé jméno autora obecně známo.“

3. V Čl. I bodu 64. oddíl 5 nově zní:

„Oddíl 5

Sazby odměn

§ 98e

Obecná ustanovení

(1) Nestanoví-li sazby odměn vybíraných kolektivními správci tento zákon nebo prováděcí předpis k tomuto zákonu, stanoví je sazebník kolektivního správce (dále jen „sazebník“) a jsou vždy uvedeny bez daně z přidané hodnoty.

(2) Sazby odměn stanovené sazebníkem musí vycházet z objektivních a nediskriminačních kritérií a být ve vztahu k těmto kritériím přiměřené.

(3) Při stanovení sazeb odměn sazebníkem se přihlédne k účelu, způsobu, rozsahu a okolnostem užití předmětu ochrany, zejména:

a) k tomu, zda k užití předmětu ochrany dochází při výkonu podnikání nebo jiné výdělečné činnosti,

- b) k přímému nebo nepřímému hospodářskému nebo obchodnímu prospěchu, který uživatel získá z užití nebo v souvislosti s užitím předmětu ochrany,
- c) k charakteru a specifikům místa nebo oblasti, ve které dochází k užití předmětu ochrany,
- d) k četnosti využití ubytovacích prostor, v nichž dochází k užití předmětu ochrany,
- e) k počtu osob, kterým bylo dílo sděleno způsobem podle § 19 a
- f) k hospodářské hodnotě služeb poskytovaných kolektivním správcem-

(4) Ministerstvo uveřejňuje platné sazebníky na svých internetových stránkách.

§ 98f

Postup sjednávání sazebníků

(1) Kolektivní správce je povinen do 31. srpna kalendářního roku návrh sazebníku spolu se zdůvodněním uveřejnit na svých internetových stránkách. V této lhůtě předloží kolektivní správce návrh sazebníku právníkům osobám sdružujícím příslušné uživatele předmětů ochrany, pokud se takové osoby u kolektivního správce za tímto účelem přihlásily a prokázaly, že sdružují vyšší než zanedbatelný počet uživatelů, a osobám zastupujícím uživatele podle knihovního zákona¹⁹⁾, a vyzve je k vyjádření k tomuto návrhu ve lhůtě do konce měsíce následujícího po měsíci, v němž jim byl návrh sazebníku předložen. Ve stejné lhůtě je kolektivní správce povinen zaslat elektronickými prostředky návrh sazebníku spolu se zdůvodněním ministerstvu. Pokud některá z osob vyzvaných k vyjádření uplatní písemně v uvedené lhůtě proti tomuto návrhu námitky, je kolektivní správce povinen s ní do 2 měsíců důvody těchto námitek projednat. Tím není dotčena možnost využít ke sjednávání sazebníků prostředníka podle § 101 a násl. Pokud tato osoba do 1 měsíce po projednání připomínek nepodá žádost o zprostředkování podle § 101f odst. 1, nemohou se tato osoba ani uživatelé v ní sdružení dovolávat právních účinků omezení odpovědnosti podle § 98d odst. 1.

(2) Hodlá-li kolektivní správce zvýšit sazbu odměny oproti její předchozí výši o více než trojnásobek inflace zveřejněné Českým statistickým úřadem za období tří úplných po sobě jdoucích kalendářních roků předcházejících období, pro něž má platit nová výše sazby odměny, je kolektivní správce povinen k postupu podle odstavce 1 získat předchozí souhlas Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“). Při posouzení, zda souhlas vydá, Úřad přihlédně zejména ke kritériím uvedeným v § 98e odst. 3 a dále k tomu, zda nedochází ke zneužití dominantního postavení kolektivního správce v hospodářské soutěži anebo zda nehrozí jiná závažná újma při ochraně hospodářské soutěže podle zvláštního předpisu.*) Nezíská-li kolektivní správce požadovaný souhlas Úřadu, může navýšit sazbu odměny při dodržení podmínek stanovených v § 98e odst. 3 pouze do limitu stanoveného ve větě první.“.

x) Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů.

Odůvodnění:

Ke změnám v § 98e

Současné znění návrhu dle § 98e odst. 3 písm. e) se navrhuje vypustit, toto ustanovení stanovuje, že v rámci stanovení výše sazby odměn se má přihlédnout k počtu nositelů práv

(autorů), které kolektivní správce zastupuje. Za prvé tento návrh protirečí principu autorského práva, podle něhož je nutné získat souhlas s užitím díla, nikoli autora. Nelicencuje se tedy nikdy autor, ale jeho konkrétní dílo. Za druhé argument OSA a jiných kolektivních správců velmi často zní, že tento kolektivní správce zastupuje vysoký počet zahraničních autorů. Jestliže ovšem ani evropská úprava nestanovuje jako povinnost členského státu promítnout počty osob zastupované kolektivními správci do výslovného znění autorského zákona, není nutné toto kritérium promítnat explicitně do podoby zákona. Ostatně kolektivní správce k němu může s náležitým odůvodněním přihlídnout vždy, jestliže výčet uvedený v zákoně je demonstrativní.

Obdobnou argumentaci lze uplatnit i pro zrušení současného návrhu odst. 4), který velmi často slouží jako důvod pro navyšování sazeb – hledisko sazeb, které jsou uplatňovány v jiných evropských státech. Podle názoru navrhovatele hledisko výše sazeb odměn kolektivních správců v jiných evropských státech nelze automaticky bez přihlídnutí ke specifickým vývoje sazeb a obecně poměrů při výkonu kolektivní správy práv v ČR. Výše sazeb odměn mezi členskými státy EU, příp. EHP prošla autonomním vývojem a nelze ani bez dalšího požadovat, aby se sazby uplatňované např. v Německu, Belgii atd. porovnávaly na cenový vývoj v ČR.

K § 98f

V § 98f se zrušují stávající odstavce 1 a 4, zbývající odstavce se přečísloují. Za poslední větu odstavce 1 (po přečíslování) se vkládá ustanovení upravující postup osob vyzvaných k vyjádření k návrhu sazebníku při podávání námitek. Zcela se mění obsah ustanovení obsaženého v odstavci 2 (před přečíslováním jde o odstavec 3), když v případě, navrhuje-li se zvýšení sazby odměny oproti její předchozí výši o více než trojnásobek inflace zveřejněné Českým statistickým úřadem za období tří úplných po sobě jdoucích kalendářních roků předcházejících období, pro něž má platit nová výše sazby odměny, je kolektivní správce povinen k postupu podle odstavce 1 získat předchozí souhlas Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

V Praze dne 8. listopadu 2016

prof. RNDr. František Vácha, Ph.D.
poslanec Parlamentu ČR